

הלכות יום טוב תקמזתקיו קנא

עושה בחול^א משום ולול יום טוב^ב לפיכך אפילו במקום שמוחר למלללו בו בשבת כגון בחצר^א או במבוי המעורב אם (א) רבים מצויין שם אסור משום ולול יום טוב אבל אם כל אחד נושא מן אחד מותר^ב אפילו ברשות הרבים^א:

תקין באווה אופן מותר ליקח ביום טוב מן החנוני מיני מאכל וכו' מ' סעיפים:

א מותר ליקח מן החנוני מיני מאכל ומשקה ביו"ט^א ובלבד שלא יזכיר לו סכום מנין^ב

קונטרס אחרון

נוסחתינו כך היא מתפרשת^א. ומה שהקשה הים של שלמה על הרמב"ם^{טו}, לא קשה מידי, דלשון שורה משמע זה אחר זה כעין שורה, ובערבוביא אין נקרא שורה כלל, ועיקר^{טז} האיסור משום הרבה מכני אדם, אם כן הוי ליה למימר שלא יעשנו בג' בני אדם, אלא ודאי עיקר האיסור משום עשיית השורה, ובפחות מג' אין ניכר עשיית השורה, ולכך שרי:

(ג) רבים מצויים כו' א' המג"א^{טז} כתב דאף בחצר אסור, ואי אפשר ליישבו אלא כמו שכתבתי^{טז}, שהרי בין לפי מה שכתב רש"י^{טז} שנראה כמוליק למכור כו' בין להרמב"ם^א שפירש שלא יעשה כדרך שהוא עושה בחול וכמ"ש בפנים, אין לאסור בחצר, שהרי אסרו לצאת בזוג לרשות הרבים^ב משום דמיהזי כמאן דאיל להינגא^{טז}, פירוש^{טז} למכור, ואפילו הכי מותר בחצר^{טז} כמ"ש בס' ש"ח^{טז}, ועיין שם במג"א^א סק"ו דמשמע דדוקא במבוי אסור משום דשכיחי ביה רבים (עיין מג"א ס' תקי"א^{טז}) אבל בחצר מותר. וכן משמע גבי אין מנהגינן הבהמה במקל^{טז} שפירשו בגמרא^{טז} דמיהזי כאזיל להינגא, והרמב"ם^א פירש שלא יעשה כדרך שהוא עושה בחול, ומשמע שם מסידור לשון הרמב"ם^א דבחצר שרי, שהרי כתב (בריש פ"ה) אע"פ שהותרה הוצאה כו' צריך לשנות, כיצד המביא כדי יין כו' וכן משאות כו'^א אין מנהגינן כו'^א, משמע דכולהו חד טעמא נינהו שלא יעשה כדרך כו' והד דינא אית להו דבחצר שרי, כמו שכתבו התוס' ויש פרק המביא^{טז} ורמ"א ס' תקי"א^{טז} סעיף ה' בהג"ה:

סימן תקיז

א משנה וברייתא בג' ב.
ב ברייתא שם לנריתא ר"ח. תוס' שם ד"ה שלא. רמב"ם פ"ד הל' רא"ש פ"ג ס' יז. מור וכו' ומ"ש ובלבד. וכו' לעיל ס' שפ"ג (לענין שבת). וראה לעיל שם פירוש סכום מנין.

לא רמב"ם שם.
לב ראה גם לעיל ס' תצה ס"א וש"נ.
לג מ"א סק"ב, וראה קו"א סק"ג.
לד אובעיא ודלא איפשטא כגמרא שם, ומדרבנן לקולא. רמב"ם שם. מור וש"ע שם.
לה דלעיל ס' א"ב.

ציונים לקונטרס אחרון

כד רש"י שם ד"ה להינגא.
כה ברייתא שם בג', א. רש"י שם ד"ה ומטיילת. תוס' שם ד"ה מהו.
כו ס"ד (שאין שם וראים שיחששוהו).
כז אצ"ל: תקי סקט"ז. ולעיל שם ס"ז (שרק במבוי שכיתו רבים ולא בחצר).
כח משנה לב, ב.
כט לג, א. הובא לקמן ס' תקכ"ב ס"ד.
ל פ"ה ה"ג.
לא ראה גם לעיל ס' שא קו"א סוף סק"ז.
לב שם ה"ב.
לג שם ה"ג.
לד כט, ב ד"ה המביא.
לה אצ"ל: תקי.

יד בדפוסים הנפוצים הגירסא ברמב"ם היא: ביד שלשה בני אדם כאחד או ארבעה זה אחר זה. אבל גם לפי גירסא זאת התיבות "זה אחר זה" מתייחסים גם על השלשה.
טו מרקאמר אין שורה פחותה מג' בני אדם ולא אמר מג' בני אדם זה אחר זה, אלאמא רלא קפדינן אלא אג' בני אדם.
טז אצ"ל: ואם עיקר. יז לכללות קו"א זה — ראה ניומקי וי"ט. יח סק"ב.
יט דהיינו אם רבים מצויים שם.
כ יד, ב ד"ה שלא יעשנו.
כא פ"ה ה"ח.
כב משנה שבת נר, ב.
כג גמרא שם.

קנב

הלכות יום טוב תקי

ולא שם מדהי' ולא שם רמיס' כדי שלא יהא נראה כמקח וממכר^א אלא כשאלה כמ"ש בס"י שב"ג לענין שבת והוא הדין ליום טוב^ב:

ב ואם החנוני הוא נכרי אסור ליקח ממנו דבר שיש באותו המין במחובר או מחוסר צידה^א כגון פירות רטובים או דגים אלא אם כן ניכר בהם שלא נלקמו ושלא ניצודו היום^ב כמ"ש בס"י תקמ"ז^א עיין שם כל פרטי דין זה וכן אסור ליקח ממנו ביצים שמא נולדו היום^ב אבל דבר שאין כמינו במחובר ולא מחוסר צידה כגון פירות יבשים ואווזים ותרגומים^א מותר ליקח ממנו (על דרך שנתבאר בס"י שב"ג) אפילו הובאו היום מחוץ לתחום^ב אם היא עיר שרובה נכרים^א כמ"ש בס"י תקמ"ז^א ע"ש:

ג וכן מותר ליקח ממנו קמח אפילו נטחן היום אם רוב לוקחי קמח שבעיר הן נכרים שבוראי לצורך נכרי מטהור^א ואף על פי שקמח זה נולד ביום טוב^א אף על פי כן הוא מותר אף להאוסרים נולד ביום טוב^א רכיון שגם התבואה קודם שמתנהג היא ראויה לאכילה לעשות ממנה קליות או דייסא^א נמצא שקמח הזה אינו אלא כאוכל שנפרד מאוכל אחר ואין בו דין נולד^א כיון שאף כשהיה קמח זה כנוס בתוך החמץ היה עליו תורת אוכל:

ד וכן מותר ליקח ממנו פת שנאפה ביו"ט^א (במקום שנוהגין היתר בפת של פלטר נכרי שאמאי כדי למכרו כמ"ש ביו"ד סי' ק"ב^א) אם רוב לוקחי פת שבעיר הן נכרים שבוראי בשבילם נטחן הקמח^א ואם ידוע שהקמח נטחן מערב יו"ט כגון שהביאו קמח להפלטר מערב יו"ט וחממו ישראל בחותמו מערב יו"ט^א כדי שלא יחליפנו הנכרי בקמח שנמחן ביו"ט ולמחר בא הישראל וראה שלא נתקלקל חותמו^א מותר ליקח מקמח זה אפילו אם רוב לוקחי קמח שבעיר הן ישראל^א וכן מותר ליקח הפת שאפה הנכרי מקמח זה^א אפילו אם רוב לוקחי פת שבעיר הן ישראל:

ה פת של פלטר נכרי שנאפה בשבת אסור ליקח אותו ביו"ט שלאחריו משום איסור הכנה^א אם רוב לוקחי פת שבעיר הן ישראל אפילו נטחן הקמח מערב שבת שהרי פת זה אינו ראוי לישראל בו ביום שנאפה כיון שרוב הלוקחין הן ישראל בודאי בשבילם אפה נמצא שנו"י אפיה שבשבת הוכן הפת לאכלו ביו"ט ואין שבת מכינה ליו"ט^א אבל אם רוב לוקחי פת שבעיר הן נכרים אע"פ שבשבת עצמה יש להחמיר שלא ליקח פת

ג מנשה כמ"א לפירוש רבא שם. מור. וברעה האי דלעיל סי' שכב ס"א.

ד ברעה האי דלעיל שם.

ה תוס' שם בסופו. וראה לעיל סי' ס"א וס"ג.

ז שו"ע ס"א.

ז בה"ג הל' י"ז (ב, ב). ר"ש פ"ג סי' יג. מור ושו"ע ס"א.

ח שו"ע שם.

ט ס"ד (שנמנע אמור) וס"ה (איך ניכר שלא נלקמו או ניצודו תוס').

י בה"ג שם. ר"ש שם. מור ושו"ע שם.

יא ברע"ל סי' תקנ"ו ס"א.

יב מור ושו"ע שם.

יג מ"א ס"ק א.

יד סוף י"ה.

טו ר"ש שם. מור ושו"ע שם.

טז ראה תוס' ע"ז מ"ג ב"ה אמר, שד"עת בה"ג שם, הרי

נולד, ורבי היאל מתייר.

יז ברע"ל סי' תצה ס"ג.

יח ר"ש שם (שמשעם זה אינו מוקצה). לבוש ס"א. מ"ז

יט ראה סק"ב. וראה לעיל סי' שבת מ"ז (לענין שבת).

יט ראה גם לעיל סי' שה סס"ג. (לענין חלב). סי' תקח

ס"ג.

כ תוס' שם. ר"ן (מ, א) ד"ה ת"ר. שו"ע ס"א.

כא סימן זה בשו"ע לא תנוע לדינו, וראה שו"ע שם ס"ב

לעיל סי' רנב ס"ג.

כב לבוש ס"א. מ"ז סק"ג.

כג הגהות מיינוניות פ"א אות ג בשם הר"מ.

כד ראה מהר"ל הל' יו"ט (ע' קעא). מ"א סק"ג.

כה ראה מ"א שם.

כו הגהות מיינוניות שם.

כז אגור סי' תרל"ג. עולה שבת סק"א.

כח ברע"ל סי' תקנ"ו ס"ט.

שנאפה בו ביום אע"פ שאפוד לצורך נכרי מטעם שנחבאר בס"י שכ"ה כ"ס מכל מקום ביו"ט שלאחריו יש להתירו? כיון שיש מתירין אותו אפילו בשבת עצמו ודבריהם עוקר כמו שנחבאר שם²⁷;

ז כל היתר לקחות אלו שביארנו בס"י זה ובס"י תקט"ו ובס"י תקי"ג הן פירות הן דגים הן קמח הן פת וכן שאר כל לקחות שבעולם אין היתר אלא כששומת המקח ידוע ואין צורך לקצוץ דמים עם הנכרי²⁸.

ואע"פ ששומתו ידוע אסור לשלם לו המעות ביו"ט עצמו²⁷ אפילו אם מראה לפני הנכרי את המעות כדי שישלם בעצמו אסור ואפילו ע"י נכרי אחר אסור לשלם לו רכל שהמעות מגיעין ליד המוכר ביו"ט ניכר הדבר שהוא מקח וממכר²⁷ שאיסורו מפורש בכתוב בבבבחה²⁷ ולא התירו אלא כשאנו נתן לו מעות דאין אין נראה כמקח וממכר אלא כשאלה ועל דרך שנחבאר בסיומן שכ"ג ע"ש:

ז ואפילו בערב ביו"ט אסור לומר לנכרי שיקנה לו למחר מיני מאכל²⁷ אפילו הוא צורך להם לשמחת ביו"ט²⁷ ואפילו אומר להנכרי שיקנה לו בעד מעות שלו ואחר ביו"ט יחזיר לו מעותיו הרי זה אסור²⁷ שהרי הנכרי הוא שלוחו לקנות ביו"ט²⁷ ואפילו בדיעבד שכבר קנה לו הנכרי בשליחותו אסור ליהנות מהם ביו"ט אם הישראל הוא רגיל לעשות כן דאם נתיר אותם באכילה ביו"ט יש לחוש שיהזור לעשות כן כיון שהוא חשוד על כך אבל אם אינו רגיל לעשות כן אין לקונסו על זה ומותר לו לאכול אותם ביו"ט עצמו²⁸ אם ידוע שהובאו מתוך התחום או שהיא עיר שרובה נכרים²⁸:

ח לומר לחנוני מלא כל כלי זה יין דינו ביו"ט כמו בשבת²⁸ כמו שנחבאר בס"י שכ"ג²⁸ ע"ש וכן להמיל גורלות דינו ביו"ט כמו בשבת²⁸ כמו שנחבאר בס"י שכ"ב²⁸ ע"ש:

ט לא ימור אדם שעורים ויתן לפני בהמתו²⁸ שאסור למדוד ביו"ט²⁸ אלא משער באומדן דעתו ונתן לה²⁸:

תקיית דיני הוצאה מרשות לרשות ביום טוב וכו' כ"ב סעיפים:

א כבר ביארנו בס"י תצ"ה²⁸ דמתוך שהותרה הוצאה לצורך אוכל נפש הותרה אפילו שלא לצורך אוכל נפש ובלבד שיהא בה צורך ביו"ט קצת אפילו אינה לצורך הנאת

לט עולת שבת סק"ב.
מ כדלעיל ס"י רנ"ג ס"א. וראה לעיל ס"י תצה ס"י.
מא רא"ש שם. מור וישוע' שם.
מב מ"א סק"ה.
מג שו"ע ס"ג.
מד סק"ה א.
מה רמ"א ס"ג.
מו סימן זה בשו"ע לא הגיע לדינו, וראה שו"ע ורמ"א שם ס"ג, ונ"א שם סק"ג.
מז נגמרא כמ', סויע"א. מור וישוע' ס"ה. וראה גם לעיל ס"י שבר ס"ב.
מח כדלעיל ס"י תק"א, וש"נ. וראה לעיל ס"י שבר שם.
מט ר"ף (מ', א). רנ"ב ס"י פ"ד רנ"ב. מור וישוע' שם. לעיל שם.

סימן תקיח

א סק"ה ג.

כט סוף ס"ו.
ל ב"י מר"ח ור"מ. רמ"א סוף ס"א. אלה זומא סק"א.
לא שסמך על המתירים בשעת הדחק.
לב ראה מ"א סק"ד. לעיל ס"י שכן ס"א (שבאין המקח ידוע אסור להחזיר שם דמים ושם מודה לכל הרעות).
לג חק ס"ג (כשאנו מוכיר סכום דמים).
לד רבנו יונה ג"כ ח"ח (ע"ה, א). ב"י ד"ה ורבנו יונה. לבסוף סוף ס"א. מ"א שם. וראה גם לעיל ס"י שבה סמ"ג.
לז ראה לבש ונ"א (עובדי הרחל).
לה רש"י כ"ב, ב ד"ה אין מוסקין. וראה בנרמיה ג' לב. ג. מור"ח. וראה גם לעיל ס"י רס"א ס"ב.
לו סק"ה א.
לז שו"ת רמ"א ש' כלל כ"ג ג. מור וישוע' ס"ב. יש"ש פ"ג ס"י כמ'. מ"א שם. וראה גם לעיל ס"י שו"ה. שו"ת רבנו ס"י ב.
לח רא"ש שם. לבסוף ס"ב.